

Romológia Tanszék a Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskolán

A Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskolán 1994 őszétől működik Romológia Tanszék.

A hazánkban élő legnagyobb létszámú és egyes rétegeit tekintve legelmaradottabb helyzetben lévő cigány lakosság társadalmi felzárkózásának egyik alapvető feltétele az iskoláztatás, majd az ezt követő cigány értelmiségi réteg felnövése a társadalmi élet különböző szinterein. Ennek elérését az alsófokú képzés meg-erősítésében kell keresnünk. Konkrétabban, társadalmi szükségletként jelentkezik, hogy a tanító-, illetve óvodapedagógus képzésben a cigány kultúrát és nyelvet ismerő, azt a nevelésben felhasználó olyan pedagógusokat képezzünk, akik a tanító szak mellé romológia szakképesítést is kapnak.

Nemzetközi vonatkozásban 1988-ban Strasbourg-ban az Európa Tanács is foglalkozott a kérdéssel („Les enfants tsiganes à l' école et la formation des enseignants et autres personnels”), összegezték eddigi tapasztalataikat, kutatóközpontokat állítottak fel (például Párizsban a „Centre de Recherches Tsiganes” vagy Romában a „Centro Studi Zingari”), ezeket oktatási feladatokat azonban nem látnak el.

A Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskolán már folyik az „idegennyelv-oktató tanító szak” (angol-német), sőt az „általános iskolai tanító – hitoktató szak” variánsos képzés is. Ezek analógiájára – a fentebb már jelzett társadalmi igényeknek megfelelően, – indulhat az „általános tanító – romológia szak” párosítása, ahol olyan szakembereket lehet képezni, akik a cigány nyelv (nálunk lovári dialektus) ismeretében, a cigányság történelmének, irodalmának, zenéjének, képzőművészetének, néprajzának, stb. ismeretében, művelődési tájékozottságuknál, valamint a cigány nyelv tanításának módszertanában való jártasságuknál fogva alkalmasak a következőkre: (1) A cigány nyelvet bármely szinten és bármely formában oktassák; (2) A cigány kultúrát mind oktatási, mind más egyéb formában (például tömegkommunikáció) közvetítik.

Mindezekkel mint új értékekkel gyarapítsák szellemi életünket, elősegítsék a rom népeesség felemelkedését, továbbá a *gadzso* lakosság egyes rétegeinél tapasztalható előítéletek feloldását.

A cigány kultúra említett területein kívül (speciális kollégiumok és szakkollégium) a szakos képzésben a cigány nyelvészet és irodalom mellett, nyelvtörténet, nyelvjárások, nyelv- és stílusgyakorlatok, alkalmazott nyelvészet (újságnyelv, fordítás-technika, neologizmusok, stb.) képezik a tananyagot. A szak-
oktatásban részt nem vevő valamennyi hallgatónak „Bevezetés a romológiába” címmel féléves kötelező elő-
adássorozaton kell résztvenni (szemináriumi csatlakozással) a tanulmányaikat befejező utolsó előtti félévben. Érettségizettek számára „Romológiai Alapismeretek” tárgykörben egyéves tanfolyamot indítunk, melynek „Tanusítvány”-nyal záró sikeres elvégzése után a hallgató felvételi vizsga nélkül jelentkezhet nappali vagy levelező képzésben romológia szakra.

Természetesen a tanszék oktató-nevelő munkájához kapcsolódik az elengedhetetlen kutató tevékenység is. Szükségesnek látszik jegyzetek frása a (hallgatók számára), oktatási segédanyagok kiadása (pedagógusoknak), tankönyvek szerkesztése (alsótagozatosok részére), az Újszövetségi Szentírás további fordítása, cigány népmese gyűjtés, meseelemzések, adaptálások a pedagógiai gyakorlatban, a magyarországi Cigány Holocaust további kutató feltárása, *Don Bosco* pedagógiájának aktualitás-vizsgálata a cigány kisgyermek nevelésében, kutatási együttműködés külföldi kutatócsoportokkal (Bukarest, Nyitra, Párizs, Róma) stb.

Úgy tűnik tehát, a Zsámbéki Katolikus Tanítóképző Főiskola Romológia Tanszékén a tárgyi és személyi feltételek biztosítottak arra, hogy az 1994–95-ös tanévben már beindult oktatás egyre szélesebb terebélyesedjen s az elkövetkező években, az ezredfordulóra már romológia szakon végzett hallgatók, pedagógusok tevékenykedhessenek a magyarországi cigány lakosság felemelkedése érdekében.

Várnagy Elemér